

H. Sliwiński

E. Romer.

Antoni Sliwiński

Wojenno-Polityczna Mapa Polski.

(Z powodu Manifestu z 5 listopada 1916).

Cena 1 Korona.

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA
im. Jerzego Giedroycia w Białymstoku

FUW0116529

Lwów 1916.

Książnica Polska

Towarzystwa Nauczycieli Szkół Wyższych.

K-425

K-131/91

Manifesty obu Monarchów państw centralnych z dnia 5 listopada 1916 proklamują wolne, samoistne Królestwo Polskie, jako dziedziczną Monarchię konstytucyjną, wyodrębniają też Galicję, jako prowincję państwa austriackiego, wyposażoną taką miarą samoistności, jaka się da tylko pogodzić z jej przynależnością do Austrii. W tym prawno-politycznym charakterze tych manifestów leży ich pierwszorzędna doniosłość dla narodu polskiego i dla całego świata cywilizowanego.

Rozmiary, granice i urządzenie Królestwa Polskiego pozostawione są najbliższej, powojennej przyszłości; manifesty Monarchów centralnych państw określają w tej mierze tylko jedną zasadę, że nowo proklamowane państwo zostanie urządzonem i wydzielonem z okupowanych przez armie centralne obszarów zaboru rosyjskiego dawnego państwa polskiego.

Mapka nasza ma w tej doniosłej dla nas chwili za zadanie spopularyzować wiadomości odnoszące się do polskiego etnograficznego stanu posiadania, do polskich sfer interesu, dać obraz stosunków politycznej i wojskowej administracji ziem polskich, wreszcie, przynajmniej w ogólnych zarysach obraz przebiegu wojny na ziemiach polskich.

Poniżej zestawiamy materiał, na którym został oparty rysunek mapy, objaśniamy też pojęcia, które na mapie zostały graficznie przedstawione.

Polski obszar etnograficzny.

Do polskiego obszaru etnograficznego zaliczamy wszystkie powiaty, w których na 100 mieszkańców przypada więcej aniżeli 50 Polaków.

Królestwo Polskie		Powiaty	Polacy %
Powiaty	Polacy %		
1. Warszawa	62	27. Łęczyca	81
2. Błonie	83	28. Słupca	80
3. Włocławek	75	29. Sieradz	79
4. Gostynin	79	30. Turek	88
5. Grojec	83	31. Radom	83
6. Kutno	84	32. Ilża	88
7. Łowicz	88	33. Kozienice	85
8. Nieszawa	83	34. Końskie	83
9. Nowomińsk	81	35. Opatów	84
10. Płońsk	83	36. Opoczno	87
11. Pułtusk	82	37. Sandomierz	81
12. Radzymin	87	38. Kielce	84
13. Skierniewice	89	39. Jędrzejów	91
14. Sochaczew	84	40. Włoszczowa	87
15. Piotrków	77	41. Miechów	96
16. Bendzin	79	42. Olkusz	90
17. Brzeziny	62	43. Pińczów	87
18. Łask	72	44. Stopnica	86
19. Łódź	49	45. Płock	77
20. Radomsk	88	46. Lipno	73
21. Rawa	85	47. Mława	89
22. Częstochowa	83	48. Prrasnysz	88
23. Kalisz	78	49. Rypin	81
24. Wieluń	90	50. Sierpe	84
25. Koło	79	51. Ciechanów	89
26. Konin	84	52. Łomża	79
		53. Kolno	87

Powiaty	Polacy %	Powiaty	Polacy %
54. Wys. Mazowieckie	81	91. Oborniki	68
55. Maków	82	92. Szamotuły	79
56. Ostrów	78	93. Międzybóże	59
57. Ostrołęka	85	96. Nowy Tomysl	61
58. Szczuczyn	81	97. Grodzisk	87
59. Lublin	73	98. Babimost	58
60. Biłgoraj	64	100. Śmigiel	85
61. Hrubieszów	63 (26)	101. Kościan	92
62. Zamość	77	103. Rawicz	71
63. Krasnystaw	84	104. Gostyń	91
64. Lubartów	83	105. Koźmin	89
65. Puławy	80	106. Krotoszyn	77
66. Tomaszów	75 (40)	107. Pleszew	88
67. Chełm	77 (35)	108. Ostrowo	87
68. Janów	88	109. Odolanów	91
69. Siedlce	75	110. Ostrzeszów	93
70. Biała	?	111. Kępno	91
71. Węgrów	83	112. Śrem	87
72. Włodawa	?	116. Wyrzysk	52
73. Garwolin	86	119. Szubin	58
74. Konstantynów	?	120. Inowrocław	71
75. Łuków	85	121. Strzelno	83
76. Radzyń	65?	122. Mogilno	73
77. Sokółów	81	123. Żnin	76
78. Suwałki	70	124. Wągrowiec	73
79. Augustów	56	125. Gniezno	70
Poznańskie		126. Witkowo	86
85. Poznań	79	Prusy zachodnie	
86. Września	85	134. Starogard	82
87. Jarocin	86	135. Kościerzyna	63
88. Środa	91	136. Kartuzy	78
90. Poznań zachodni	86	137. Wejherowo	63

Powiaty	Polacy %
138. Puck	74
142. Lubawa	86
143. Brodnica	84
144. Wąbrzeźno	55
145. Toruń	61
147. Chełmno	59
150. Świecie	61
151. Tuchola	72
152. Chojnice	62

Śląsk opolski

239. Kluczborek	75
240. Oleśno	84
241. Opole	78
243. Wielkie Strzelce	89
244. Lubliniec	92
245. Gliwice	68
247. Góry tarnowskie	86
248. Prądnik	56
249. Zabrze, Bytom, Huta królewska, Katowice	77
254. Pszczyna	93
255. Rybnik	91
256. Koźle	88
257. Syców	50

Prusy wschodnie

262. Ostróda	64
263. Olsztyn	56
264. Nidbork	86
265. Szczytno	91
266. Łądzbork	78

Powiaty	Polacy %
267. Lec	70
268. Jańsbork	84
269. Margrabowa	65

Galicya.

156. Biała	83
157. Bochnia	100
158. Brzesko	100
159. Chrzanów	100
160. Dąbrowa	100
161. Gorlice	76
162. Grybów	82
163. Jasło	92
164. Kolbuszowa	100
165. Kraków	96
167. Krosno	85
168. Łańcut	97
169. Limanowa	100
170. Mielec	99
171. Myślenice	100
172. Nowy targ	100
173. Nowy Sącz	87
174. Nisko	100
175. Oświęcim	99
176. Pilzno	100
177. Podgórze	98
178. Przeworsk	99
179. Ropczyce	100
180. Rzeszów	99
181. Żywiec	100
182. Strzyżów	96
183. Tarnobrzeg	100
184. Tarnów	99

Powiaty	Polacy %
185. Wadowice	100
186. Wieliczka	100
208. Lwów	74
221. Sanok	54
222. Skałat	52
229. Tarnopol	51

Powiaty	Polacy %
230. Trembowla	52

Śląsk cieszyński

258. Bielsko	65
260. Frysztat	62
261. Cieszyn	75

Polskie sfery interesów.

Sfera pierwsza.

Do sfery pierwszej zaliczyliśmy powiaty, zamieszkałe przez zwyż 20% Polaków, a które wykazują silny rozwój kooperatywy w dzielnicy pruskiej, a pięć razy większą siłę podatkową Polaków od współmieszkających Rusinów w dzielnicy austriackiej. Na Litwie i na Rusi, gdzie spisy ludności mają wartość bardzo małą, zaliczyliśmy do tej sfery te powiaty, w których Polacy i katolicy Białorusini mają przeszło 50% wyborców do ziemstw.

Dzielnica pruska

Powiaty	Polacy %
94. Skwierzyna	26
95. Międzyrzecz	28
99. Wschowa	39
102. Leszno	47
113. Wieleń	35
114. Czarnków	35
115. Chodzież	24
117. Bydgoszcz	42
133. Tczew	42
139. Sztum	49
140. Kwidzyn	47

Powiaty	Polacy %
154. Złotów	25
271. Namysłów	48
272. Reszel	22

Dzielnica austriacka.

187. Bóbrka	30
189. Borszczów	31
190. Brody	38
191. Brzeżany	41
193. Buczacz	47
194. Cieszanów	48
195. Czortków	39
196. Dobromil	39

Powiaty	Polacy %
197. Dolina	21
198. Drohobycz	41
199. Gródek	35
200. Horodenka	27
201. Husiatyn	44
203. Jaworów	21
205. Kamionka	40
206. Kołomyja	38
210. Lisko	30
211. Mościska	44
212. Nadwórna	25
214. Podhajce	33
216. Przemyślany	39
217. Rawa ruska	32
218. Rohatyn	29
219. Rudki	39
220. Sambor	42
225. Sokal	40
226. Stanisławów	40
227. Stary Sambor	27
228. Stryj	34
230. Tlumacz	27
232. Turka	20
233. Zaleszczyki	30
234. Zbaraż	43
235. Zborów	32
236. Złoczów	40
237. Żółkiew	26
238. Żydaczów	22

Królestwo Polskie.

84. Sejny	22
-----------	----

Litwa

Powiaty	Polscy i rzk. białoruscy wyborcy %
273. Grodno	71
274. Sokółka	53
275. Białystok	61
276. Wołkowysk	69
277. Bielsk	65
278. Słonim	56
282. Wilno	73
283. Troki	52
284. Lida	77
285. Oszmiana	77
286. Wilejka	73
287. Święciany	68
288. Dzisna	74
289. Rosienie	58
290. Poniewież	52
291. Jeziorosy	57
295. Mińsk	69
296. Nowogródek	68
297. Pińsk	56
298. Słuck	62
299. Ihumeń	52
300. Borysów	57
301. Lepel	72
303. Sienno	51

Ruś.

308. Starokonstantyn.	60
309. Zasław	52
318. Płoskirów	63
319. Uszyca	51

Powiaty	Polscy i rzk. białoruscy wyborcy %
---------	---

320. Lityn	53
321. Jampol	60

Powiaty	Polscy i rzk. białoruscy wyborcy %
---------	---

322. Hajsyn	56
323. Lipowiec	50

Sfera druga.

Do drugiej sfery polskich interesów zaliczono w austriackiej i pruskiej dzielnicy kilka powiatów ze względów terytoryalnych i gospodarczych, a nie pozabawionych także okazałej polskiej mniejszości, z tych względów dodano tu część Spiża i Orawy na Węgrzech. Cztery powiaty gubernii Suwalskiej zaliczono tu tylko ze względów terytoryalnych. Z Litwy i Rusi wydzielono do sfery drugiej te powiaty, w których liczba polskich i katolicko-białoruskich wyborców do ziemstw przenosi 33%.

Dzielnica pruska i austriacka

Powiaty	Polacy %
130. Gdańsk górny	19
153. Człuchów	19
—	—
334. Frydek	14
188. Bohorodeczany	14
204. Kałusz	17
207. Kosów	15
213. Peczeniżyn	12
223. Skole	18
224. Sniatyn	17

Litwa i Ruś

Powiaty	Polscy i rzk. białoruscy wyborcy %
279. Prużany	44
280. Kobryń	47
281. Brześć litewski	36
292. Kowno	44
293. Wilkomierz	39
294. Szawle	45
302. Połock	39
304. Mohylew	37
305. Orsza	47
306. Bychów	33
307. Rohaczew	34

Powiaty	Polscy i rzk. bialoruscy wyborcy %	Powiaty	Polscy i rzk. bialoruscy wyborcy %
310. Krzemieniec	35	325. Latyczów	49
311. Równe	43	326. Mohylów	42
312. Ostróg	40	327. Winnica	46
313. Dubno	41	328. Braclaw	39
314. Włodzimierz woł.	46	329. Olgopol	44
315. Łuck	40	330. Berdyczów	45
316. Kowel	38	331. Skwira	40
317. Zwiahel	44	332. Taraszcza	41
324. Kamieniec pod.	48	333. Humań	33

Uwagi.

Procenty polskiego zaludnienia Królestwa Polskiego podano podług spisu z roku 1913. Dla powiatów, w których spis z roku 1913 wykazał znaczną część ludności ruskiej, podano procent Polaków z pytajnikiem, bądź go zupełnie nie podano. Istnieje bowiem poważnie uzasadnione podejrzenie, że w powiatach tych mają Polacy pokązną większość. Dowodu na to dostarczył spis ludności, wykonany w lipcu 1916 w powiatach chełmskim, hrubieszowskim i tomaszowskim. Wyniki tego spisu podano w zestawieniu tłustemi liczbami, w nawiasie przeciwstawiono im cyfry podług spisu z roku 1913.

Daty odnoszące się do procentu Polaków w zaludnieniu dzielnicy pruskiej obliczono na podstawie spisu szkolnego z roku 1911. Procenta Polaków w dzielnicy austriackiej obliczono ze spisu ludności w roku 1910.

Liczbę polskich i katolicko-białoruskich wyborców do ziemstw na Litwie i Rusi obliczono na podstawie materyałów, dołączonych do projektu Stolypina ze stycznia 1910 w sprawie autonomii ziemstw na Litwie i Rusi.

Granicę między austriacką i niemiecką okupacją w Królestwie Polskiem wykreślono na podstawie mapy Peuckera.

Przebieg frontów bojowych oznaczono na podstawie: Wöchentliche Kriegsschauplatzkarte Nr. 1-308.

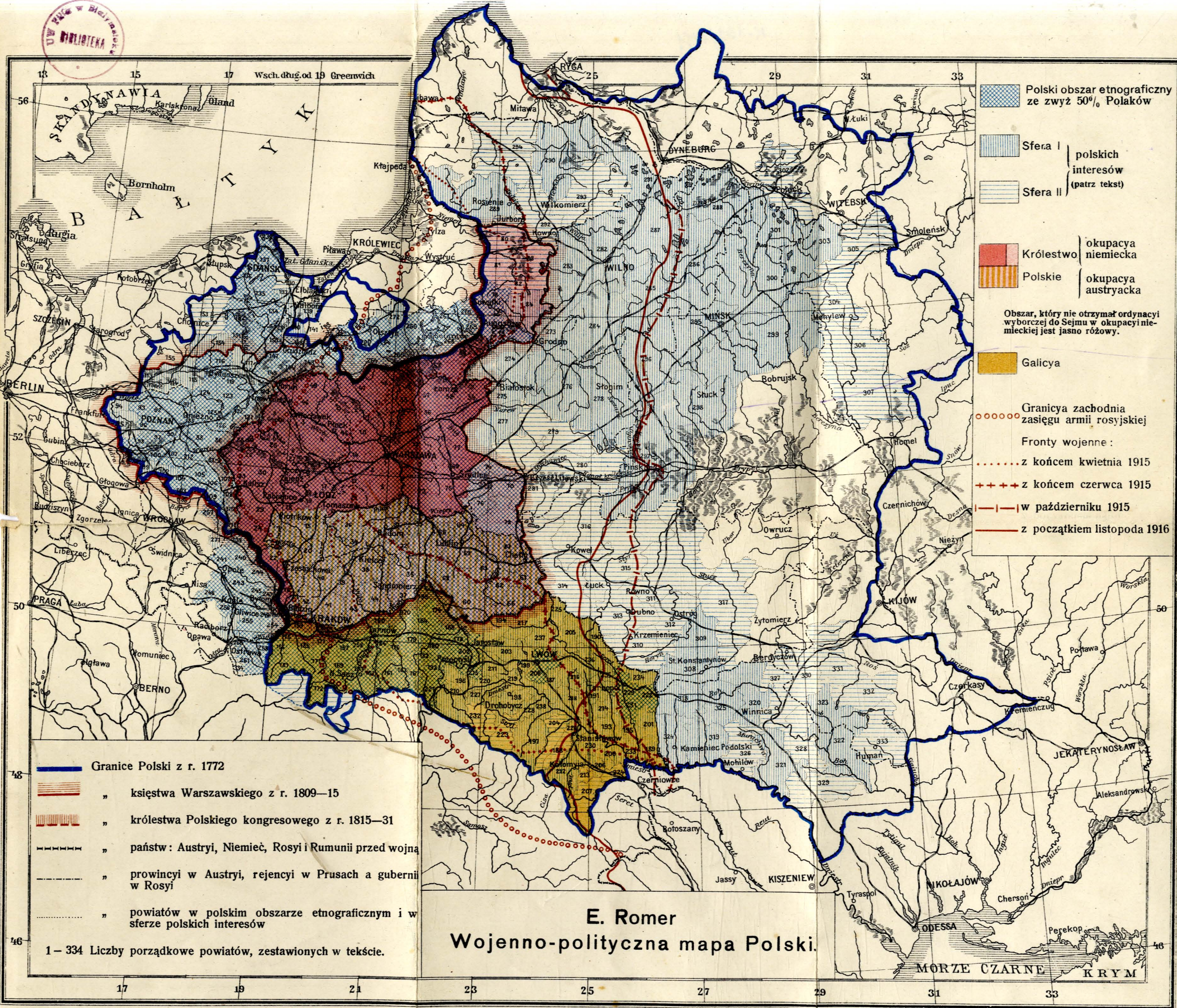
Bliższe wyjaśnienia wraz z odpowiednią literaturą podano w Roczniku Polskim. Kraków 1917.

284/1993

30.000

60.000

Polski obszar etnograficzny ze zwyż 50% Polaków

Sfera I
Sfera II

polskich
interesów
(patrz tekst)

Królestwo niemiecka
Polskie okupacja austriacka

Obszar, który nie otrzymał ordynacji wyborczej do Sejmu w okupacji niemieckiej jest jasno różowy.

Galicja

Granicya zachodnia zasięgu armii rosyjskiej

Fronty wojenne:

z końcem kwietnia 1915

z końcem czerwca 1915

w październiku 1915

z początkiem listopada 1916

Granice Polski z r. 1772

księstwa Warszawskiego z r. 1809—15

królestwa Polskiego kongresowego z r. 1815—31

państw: Austrii, Niemiec, Rosyi i Rumunii przed wojną

provincyi w Austrii, rejencyi w Prusach a gubernii w Rosyi

powiatów w polskim obszarze etnograficznym i w sferze polskich interesów

1—334 Liczby porządkowe powiatów, zestawionych w tekście.

E. Romer

Wojenno-polityczna mapa Polski.

1 : 5,000,000

G. Freytag & Berndt, Wiedeń.

- Km₁
- E. Romer:** Geogr. Statystyczny Atlas Polski. 32 tabl. z tekstem. Kraków. Gebethner 1916. Cena 20 K. (Tekst w języku polskim, niemieckim i francuskim).
- E. Romer i T. Weinfeld:** Rocznik Polski. Tablice statystyczne. Wyd. polskie, niemieckie i francuskie. (W druku).
- E. Romer:** Polska i Polacy. Kraków. Gebethner 1916. Cena 1 Kor.
- E. Romer:** Polska. Ziemia i Państwo. Z licznymi rysunkami i mapami. (W druku).
- E. Romer:** Hypsometryczna mapa Polski. Lwów. Tow. Naucz. Szkół Wyższych 1916. Cena 70 h.
- W. Semkowicz:** Historyczna mapa Polski. Lwów. Tow. Naucz. Szkół Wyższych 1916. (Odb. z *Atlasu Polski*). Cena 70 h.
- E. Romer:** Planigloby. Półkula Wschodnia i Zachodnia (2 mapy ściennie). Lwów. Tow. Naucz. Szkół Wyższych. Cena niepodklejonych map 25 K.